

**SLOVENSKI
INŠTITUT
za REVIZIJO**

 **The Institute of
Internal Auditors**

14. letna konferenca

NOTRANJNH REVIZORJEV
zbornik referatov

17. in 18. november

2011

NOVOSTI PRI PRAVILIH NOTRANJEGA REVIDIRANJA

New Rules in Internal Auditing

POVZETEK | V članku so predstavljene novosti pri pravilih notranjega revidiranja: tako tiste, ki sodijo v mednarodni okvir strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju kot tudi tiste, ki so nastale v slovenskem prostoru. Od 1. januarja 2011 dalje veljajo prenovljeni standardi, članek povzema še bistvene novosti pri svetovalnih napotkih in strokovnih navodilih ter stališče Strokovnega sveta Inštituta.

Ključne besede | Mednarodni okvir strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, svetovalni napotki, strokovna navodila, stališča.

SUMMARY | This article presents the news on the Rules for the Internal Auditing: as those which fall within the International Professional Practice Framework as well as those that have occurred in the Slovenian territory. From the first January 2011 onwards the revised standards are in force; the article summarizes the main developments in the Practice Advisories and Practice Guides and the Position of the Professional Council of the Institute.

Key Words | International Professional Practice Framework – IPPF, Standards, Practice Advisories, Practice Guides, Position Papers.

POSLOVNA KULTURA IN STROKOVNO-ETIČNA PRAVILA NOTRANJNH REVIZORJEV

Business Culture and Professional and Ethical Rules of Internal Auditors

POVZETEK | Avtor v prispevku razkriva poglede na razumevanje poslovne sebičnosti, poslovne kulture in vloge strokovno-etičnih pravil kot nujne sestavine poslovne kulture. V poslovni ekonomiji se srečujemo z razumno in nerazumno poslovno sebičnostjo. Poslovna kultura je skupek dosežkov in vrednot človeške družbe kot izid človekovega delovanja in ustvarjanja na področjih ustanavljanja, delovanja, preoblikovanja, sanacij in prenehanj organizacij. Kaže se v značilnostih njihovega poslovanja, o katerih govori ta prispevek. Profesionalnost pri delu in vedenju vseh zaposlencev, torej tudi notranjih revizorjev, je nujna sestavina poslovne kulture vsake organizacije. To se vidi v natančnih in dobro preiščenih strokovnih in poklicnoetičnih načelih, kjer so na jasnih predpostavkah postavljena strokovna ter poklicnoetična načela. V njih je viden odnos vrhovnega posloводства in nadzornikov do stalne skrbi za izbiro in uporabo najboljših doktrin poslovanja, ki izražajo poslovno kulturo neke organizacije.

Ključne besede | (Ne)razumna sebičnost oz. egoizem, poslovna kultura, strokovna načela, profesionalna etika, poklicno vedenje, poslovna namera, poklicna skrbnost, vztrajnost, zaupnost, poštenost, potrpežljivost, zakonitost.

SUMMARY | In this article, the author presents the views on the understanding of business selfishness, business culture, and the role of professional and ethical rules as an essential component of business culture. In business economy, we encounter reasonable and unreasonable business selfishness. Business culture denotes an accumulation of achievements and values of the human society as the result of human action and creation in the field of establishment, operation, restructuring, financial recovery and dissolution of an organisation. It manifests itself in the features of their business operations which are the topic of this article. Professionalism at work and in the behaviour of all employees, also of internal auditors, is an essential component of the business culture of each organization. This can be seen in detailed and sound professional and ethical principles founded on clear assumptions. Such principles demonstrate constant concern of the top management and supervisors for the choice and application of the best business doctrines reflecting the business culture of an organization.

Key Words | (un)reasonable selfishness or egoism, business culture, professional principles, professional ethics professional behaviour, business intent, professional diligence, perseverance, confidentiality, integrity, patience, legality.

2 *doktor znanosti; pooblaščen revizor; preizkušeni računovodja, pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij, preizkušeni davčnik, preizkušeni notranji revizor; redni profesor za računovodstvo in revizijo, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor.

VLOGA NOTRANJNH REVIZORJEV PRI DRUŽBENO ODGOVORNEM TRAJNOSTNEM POSLOVANJU

Internal Auditors' Role in Socially Responsible Sustainable Business

POVZETEK | Organizacije med svoje vrednote, poslanstvo, strategijo vedno v večjem številu vključujejo družbeno odgovorno ravnanje oziroma svoj prispevek k trajnostnem razvoju. Z njim si krepijo ugled in zaupanje deležnikov, a le, če gre za dejanska uspešna prizadevanja. Notranji revizorji moramo biti z vprašanji trajnosti dobro seznanjeni, da lahko primerno presojamo z njimi povezana tveganja in ustrezno načrtujemo in izvajamo svoje aktivnosti.

Ključne besede | Družbena odgovornost, trajnost, poslovanje, notranja revizija.

SUMMARY | More and more organizations build their corporate social responsibility or contribution to sustainable development into their values, their mission, and their strategy. This helps them strengthen their reputation and the stakeholders' trust, but only if there are actual successful efforts. Internal auditors should be well acquainted with the sustainable issues in order to be able to adequately assess the related risks and to plan and perform their activities.

Key Words | Social responsibility, sustainability, business, internal audit.

³ * magistrica poslovne politike in organiziranja; spec. za revizijo poslovanja in svetovanje pri poslovanju; pooblaščen revizorka, preizkušena notranja revizorka, preizkušena računovodja; Vezjak svetovanje, družba za svetovanje pri obvladovanju tveganj in revidiranje poslovanja, d.o.o.

RAZMERJE MED ORGANI VODENJA IN NADZORA IN NOTRANJE- REVIZIJSKO SLUŽBO

Relation Between Management and Supervisory Bodies and the Internal Auditor

POVZETEK | V prispevku so obravnave možnosti neposrednega sodelovanja med notranjim revizorjem in nadzornim svetom ali upravnim odborom. V zvezi s tem obstajajo med obema sistemoma upravljanja, to je med enotirnim in dvotirnim sistemom, pomembne razlike. Če ima družba dvotirni sistem upravljanja, je neposredno sodelovanje nadzornega sveta ali njegovih komisij, zlasti revizijske komisije, ter notranjim revizorjem možno le na podlagi dogovora z upravo. Izjema pa velja v primeru, če obstaja sum, da je uprava huje kršila svoje dolžnosti, ali v primeru krize podjetja.

Ključne besede | Nadzorni svet – upravni odbor – uprava – interni revizor – revizijska komisija – neodvisni viri informacij.

SUMMARY | The following article discusses the possibilities for direct cooperation between the internal auditor and the supervisory board or the board of directors. There are important differences between both systems of management, thus between the one-tier and two-tier systems. If a company uses the two-tier system of management, direct cooperation between the supervisory board or its committees, in particular the audit committee, and the internal auditor is possible only upon an agreement by the management. However, if there is a suspicion that the management has seriously breached its obligations or that the company is experiencing a crisis, exceptions can be made.

Key Words | Supervisory board - board of directors - management - internal auditor - audit committee - independent sources of information.

VLOGA NOTRANJEGA REVIDIRANJA PRI PREPREČEVANJU IN ODKRIVANJU GOSPODARSKEGA KRIMINALA

The Role of Internal Audit in Fraud Prevention and Detection

POVZETEK | Oblikovanje in izvajanje programov in kontrol za preprečevanje in odkrivanje prevar je odgovornost posloводства. Uprava mora igrati ključno vlogo pri zagotavljanju kakovostne službe notranje revizije, če želi, da je notranja revizija uspešna pri preprečevanju in odkrivanju prevar. Standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju določajo: »Notranji revizor mora imeti dovolj znanja, da oceni tveganje prevare in način njegovega obravnavanja v organizaciji, vendar se ne pričakuje, da bi imel strokovno znanje osebe, katere glavna naloga je odkrivati in raziskovati prevare.« Če želimo, da je vloga notranjega revidiranja kakovostna pri preprečevanju in odkrivanju gospodarskega kriminala, moramo zagotoviti najprej njeno neodvisnost in nato strokovnost. Ob tem sta pomembna dober sistem notranjih kontrol in upravljanja s tveganji ter ozaveščenost posloводства, svojo vlogo pa mora čim boljše odigrati tudi revizijska komisija. Že sam obstoj notranje revizije v organizaciji pomeni preventivo – preprečevanje prevar, hkrati pa je prav notranji revizor tisti, ki lahko najbolj prispeva k vzpostavljanju okolja, v katerem se prevare ne dogajajo. Prispevek vsebuje tudi nekaj napotkov glede odkrivanja in zaznavanja znakov prevar.

Ključne besede | Notranje revidiranje, prevare, gospodarski kriminal, etika, notranje kontrole, neodvisnost notranjega revizorja, revizijska komisija.

SUMMARY | *The design and implementation of programmes and controls aimed at prevention and identification of fraud are the management's responsibility. The primary objective of management is to ensure a quality internal audit function if it wants that the internal audit is successful in fraud detection and prevention. The International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing provide that: "Internal auditors must have sufficient knowledge to evaluate the risk of fraud and the manner in which it is managed by the organization, but are not expected to have the expertise of a person whose primary responsibility is detecting and investigating fraud." If we want the internal audit function to be effective in prevention and detection of corporate crime, we must ensure first that it is independent and second that it is technically competent. An important factor is also a good system of internal controls and risk management, as well as management's awareness, and it is also essential that the audit committee performs its function in the best possible manner. The existence of an internal audit function in an organisation alone already represents a form of fraud prevention; at the same time the internal auditor can contribute the most to creating an environment in which fraud does not take place. The article also contains guidance about fraud detection and investigation.*

Key Words | *Internal audit, fraud, corporate crime, ethics, internal controls, internal auditor's independence, audit committee.*

⁵ doktor znanosti; preizkušeni notranji revizor (CIA); pooblaščen revizor; pooblaščen javni revizor (CPA); pooblaščen forenzični preiskovalec (CFE); predsednik uprave, Deloitte revizija d.o.o.

⁶ dipl. univ. ekon.; pooblaščen revizorka; članica združenja ACCA; Deloitte revizija d.o.o.

ETIKA IN USKLAJENOST

Ethics and Compliance

POVZETEK | Podjetja so v odgovor na prevare in bankrote pričela utrjevati celovite metodike obvladovanje tveganj organizacije. Obvladovanje tveganj organizacije temelji na zbiranju celovitih informacij z namenom ustvarjanje »velike slike«, ki omogoča razkrivanje pomembnih tveganj organizacije. Vključevanje etike in usklajenosti v proces obvladovanja tveganj se je izkazalo kot bistvena sestavina uspešnosti obvladovanja tveganj. Prav zaradi tega ima etika že dalj časa svojo mesto v organizaciji. Utemeljila ga je s koristnim usmerjanjem poslovodstev pri sprejemanju ustreznih rešitev obvladovanja tveganj. Etika in usklajenost ima globoko razumevanje različnih kulturnih vplivov posameznih skupin na poslovanje organizacij. Še več ni zgolj uspešna pri zniževanju in obvladovanju tveganj, ampak ponuja tudi nove poti pridobivanja učinkovitosti, raziskovanja poslovnih priložnosti in s tem prispeva k oblikovanju strategij. Etika v povezavi s celovitim obvladovanjem tveganj ne le preprečuje izgube ampak lahko tudi omogoča napredek.

Ključne besede | Etika in usklajenost, poslovna etika, neoporečnost, poslovna praksa, kodeks delovanja, korporacijska usklajenost, korporacijska odgovornost, vroče linije žvižgačev, program usklajenosti in etike, filozofskih izhodiščih, poslovna izhodišč, filozofska analiza in opisne metodologije, socialne odgovornosti korporacije, nemoralni poslovnež, teorija deležnikov, integrirana socialna pogodbeni teorija, model poslovodske morale, model tržne morale, moralistični model, teorija etike, uporabna etika, moralne presoje, pragmatične presoje, abstraktna dimenzija, brezpogojna obveza, odgovorno podjetje, program poslovne etike, standardi-postopki-pričakovanja, socialni kapital, kodeks ravnanja.

SUMMARY | In response to frauds and bankruptcies companies began to embrace an approach called enterprise risk management (ERM), which assesses risk in a comprehensive, company-wide manner. ERM gathers information on risk together to create a larger picture, which allows organizations to uncover risks that affect multiple departments and address them together. The involvement of Ethics and Compliance in ERM is essential to its success. E&C has been doing risk management as part of their regular duties for quite some time. First this experience will prove valuable in guiding management to make wise decisions regarding risk cases going forward. Secondly, E&C has a keen understanding of how culture influences individual behavior in businesses. Lastly, ERM is not only effective in reducing and mitigating risks, but can also reveal new ways to gain efficiencies, discover business opportunities, and deliver on strategy. In other words, ERM not only prevents loss but can also promote growth, standards-procedures-expectations, social capital, code of conduct.

Key Words | Ethics and compliance, business ethics, integrity, business practices, responsible business conduct, corporate compliance, corporate responsibility, hotline for whistleblower, Compliance and Ethics Program, philosophical orientation, business orientation, philosophical analysis, descriptive methodologies, corporate social responsibility, stakeholder theory, integrated social contractual theory, moral manager model, amoral manager, moral market model, moralist model, ethical theory, applied ethics, moral judgment, pragmatic judgment, metaphysical dimension, categorical imperative, responsible business enterprise, business ethics program.

VLOGA NOTRANJEGA REVIZORJA PRI IZDELAVI REGISTRA TVEGANJ PRI POSREDNIH PRORAČUNSKIH UPORABNIKIH

Role of Internal Auditor in Preparing Register of Risks at Budgetary Users

POVZETEK | V prispevku je predstavljena zakonska podlaga, postopek in metodologija priprave in posodobitve registra tveganj in vloga, ki jo lahko pri tem ima notranji revizor v vlogi svetovalca. Register tveganj, poleg sistema notranjih kontrol in notranjega revidiranja, pri posrednih proračunskih uporabnikih predstavlja orodje poslovodstvu za uspešno in učinkovito obvladovanje tveganj.

Ključne besede | Register tveganj, obvladovanje tveganj, posredni proračunski uporabnik.

SUMMARY | Article covers legislation, procedure and methodology for preparing and maintaining register of risks and the role that can internal auditor play as a counsellor. Management of budgetary users use register of risks, beside internal controls and internal auditing, as a tool for managing the risk.

Key Words | Register of risks, Risk management, Budgetary users.

NOTRANJE REVIDIRANJE IZPLAČEVANJA OTROŠKIH DODATKOV NA ZAKONITI NAČIN

Internal Audit of Child Allowance Payment in a Lawful Manner

POVZETEK | Otroški dodatki po svoji definiciji za upravičence predstavljajo dopolnilni dohodek, ki ga prejema mesečno v skladu z letnim terminskim planom izplačil. Kljub temu, da večinoma ne gre za visoke zneske pa za nekatere posameznike predstavlja pomemben vir dohodka, zato je potrebno zagotoviti, da izplačila potekajo v skladu z zakonskimi določili in da pri izplačevanju ne prihaja do zamud. Naloga ministrstva je, da zagotavlja izplačevanje proračunskih sredstev v skladu z vsakokratno veljavno zakonodajo.

Mednarodni standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju in COSO ogrodje predstavljajo dobro orodje za izvedbo notranje revizije izplačevanja otroških dodatkov na zakoniti način. Izvedba notranje revizijskega posla pa prinaša tudi spoznanje, da je mogoče postopek notranjega revidiranja s pomočjo COSO ogrodja uporabiti tudi širše, na celotnem področje delovanja sistema ISCSA.

Ključne besede | Otroški dodatki, ISCSA, Mednarodni standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, COSO ogrodje.

SUMMARY | Child allowances by definition for beneficiaries represent a supplementary income which is received monthly in accordance with the annual schedule of payments. Although generally amounts are not high, for some individuals represents an important source of income. Therefore it is necessary to ensure that payments take place in accordance with statutory provisions and that payments are not delayed. The task of the ministry is to provide payments from budget in accordance with the respective applicable legislation. International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing and the COSO framework represent a good tool for internal audit of payment of child benefits in a lawful manner. Implementation of internal audit engagement also brings the realization that the internal audit process using the COSO framework can be used wider, on the entire scope of the system ISCSA.

Key Words | Child allowances, ISCSA, International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, COSO framework.

VZPOSTAVITEV USTREZNEGA KONTROLNEGA OKOLJA

Establishing an Appropriate Control Environment

POVZETEK | Namen vzpostavitve ustreznega kontrolnega okolja je pridobitev zagotovila, da v primeru učinkovitega delovanja kontrol obstaja verjetnost, da računovodske evidence in posledično računovodski izkazi predstavljajo popolno in natančno sliko nastalih poslovnih sprememb ter s tem obvladujemo tveganja na posameznih področjih. V nadaljevanju prikazujemo ključne ugotovitve oziroma postopke vzpostavitve ustreznih notranjih kontrol na posameznih področjih. Testiranje kontrol v prodajnem sistemu bi naj bilo osnovano na prodaji (avtorizacija), izdaji blaga (skrbništvo), računovodstvu (evidentiranje). Testiranje kontrol v nabavnem sistemu bo osnovano na nabavi (avtorizacija), prevzema blaga (skrbništvo), računovodstvu (evidentiranje). Razmejitev dolžnosti je kontrola, ki običajno ne more delovati v majhnih podjetjih zaradi omejenega števila zaposlenih.

Ključne besede | Notranje kontrole, testiranje notranjih kontrol, vzpostavitev kontrolnega okolja, tveganje.

SUMMARY | The purpose of establishing an adequate control environment is to obtain reasonable assurance that in the event of efficient performance of controls there is a probability that accounting records and consequently financial statements represent complete and accurate image of the occurred business changes, and thus we control the risks in specific areas. In the following we present key findings or procedures of establishment of adequate internal controls in specific areas. Test of controls in the sales system should be based on sales (authorisation), goods outward (custody), accounting (record keeping). Test of controls in the purchase system will be based on purchase (authorisation), goods inward (custody), accounting (record keeping). Segregation of duties is a control that usually cannot work in small entities due to a limited number of employees.

Key words | Internal controls, test of internal controls, establishment of control environment, risk.

NEODVISNO DELOVANJE DRŽAVNEGA NOTRANJEGA REVIZORJA V PRAKSI

Independent Activity of a State Internal Auditor in Practice

POVZETEK | Predstojnik proračunskega uporabnika mora na podlagi Zakona o javnih financah in Pravilnika o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ in ob upoštevanju Usmeritev za državno notranje revidiranje zagotoviti organizacijsko in funkcionalno neodvisnost notranje revizijske službe. Tako mora zagotoviti zadostno število osebja in poklicno strokovnost. Pri zaposlitvi in razrešitvi notranjih revizorjev mora upoštevati mnenje vodje notranje revizijske službe, pri imenovanju in razrešitvi vodje notranje revizijske službe pa mora pridobiti predhodno mnenje Urada RS za nadzor proračuna. Za neodvisno delovanje notranjega revizorja je pomemben tudi poseben status notranjega revizorja, samostojnost pri izvajanju revizij, neposredno poročanje predstojniku in predlaganje izboljšav, pravica do dostopa do vseh podatkov, informacij, oseb, prostorov, potrebnih za izvedbo revizijskega pregleda in neizvajanje izvršilnih funkcij.

Nekatere aktivnosti, ki vplivajo na neodvisno delovanje notranjega revizorja še vedno niso zagotovljene. Še vedno ni zagotovljeno zadostno število notranjih revizorjev glede na revizijsko okolje, poseben status notranjega revizorja, pri pogojih imenovanja in razreševanja notranjih revizorjev se ne pridobi in upošteva mnenje Urada RS za nadzor proračuna. Prav tako pa tudi samostojnost pri izvajanju revizij ni vedno zagotovljena, kot tudi neizvajanje izvršilnih funkcij.

Za zagotovitev neodvisnosti in kakovostnega izvajanja notranjega revidiranja pa je seveda odvisno predvsem v ozaveščenosti predstojnikov o delovanju in pomenu notranjega revidiranja, kot tudi od organa pristojnega za razvoj, usmerjanje in koordinacijo delovanja notranjega nadzora javnih financ, ter ne nazadnje tudi od notranjih revizorjev samih.

Ključne besede | Predstojnik proračunskega uporabnika, državni notranji revizor, neodvisno delovanje.

SUMMARY | The Chief Officer of Budget User shall ensure organizational and functional independence of Internal Audit service of Budget User, in accordance with the national Public Finance Act and national Regulations on Guidelines for Harmonised Functioning of the Public Internal Financial Control, as well as respecting of the Guidelines for State Internal Auditing. Sufficient amount of staff and professionally skilled staff and expertise should be ensured for the provision of above mentioned obligations. When nominating or dismissing internal auditors, budget spending centres shall consider the opinion of the Head of the Internal Audit Service. When nominating and dismissing the Head of the Internal Audit Service they shall seek prior opinion of the Budget Supervisory Service at the Ministry of Finance. Independency of the internal auditor is determined by his/her specific status and autonomy in the provision of audits, direct reporting to the Chief Officer of Budget User, and recommendation of improvement of procedures, establishment of the internal audit's right of access to all documentation, premises, resources and personnel within the budget spending centre and the authority it has to obtain information necessary to fulfil its responsibilities should have no executive responsibilities.

Evidently, some of the requirements for independency of Internal auditor are not satisfied. There is still lack of sufficient amount of internal editors concerning audit environment, a defined status of internal offices, in the nomination and dismissal process the opinion of Budget Supervisory Service at the Ministry of Finance is not respected. The autonomy concerning the provision of the audits is not assured, executive functions are not provided.

For the purpose of independency and autonomy in case of the functions of internal auditor, the awareness about the importance and work of the internal auditors, by responsible persons is required as by the public body, responsible for development, coordination and further activities of internal auditing of public finance, and at least by internal auditors themselves.

Key Words | The Chief Officer of Budget User, State Internal Auditor, Independent activity.

¹¹ * magistrica znanosti za področje državnih in evropskih študij; preizkušena državna notranja revizorka; notranja revizorka, Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko; simona.znidar@gov.si; domač naslov: Ulica Simona Gregorčiča 18 b, 4240 Radovljica; simona.znidar@gmail.com.

ETIČNI VIDIKI KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA IT

Ethical Aspects of IT Governance

POVZETEK | Korporativno upravljanje informacijskih tehnologij (v nadaljevanju: IT) je podzvrst korporativnega upravljanja. Tako kot korporativno upravljanje je tudi korporativno upravljanje IT definirano na vrsto različnih načinov, stična točka definicij pa je uskladitev strategije, načrtov, postopkov in upravljanja IT s strategijo, načrti, postopki in upravljanjem organizacije.

Funkcija IT je v tem pogledu posebnost, saj je skoraj edina organizacijska funkcija, ki potrebuje poseben upravljavski okvir, če naj bi delovala v skladu z interesi organizacije. Razloge gre iskati kombinaciji velike odvisnosti od ter hkratnem omejenem razumevanju funkcije IT znotraj organizacije. To informatikom daje določeno, na specialnih znanjih temelječo avtoriteto ter neodvisnost. V nekaterih primerih se pojavlja vprašanje, ali je ravnanje informatikov v teh okoliščinah etično nesporno. Organizacije se včasih znajdejo v položaju, ko oddelki IT delujejo kot neodvisno organizacijsko pleme, ki sledi lastnim interesom in ciljem in ne kot podpora glavni organizacijski dejavnosti. Poslovodstva številnih organizacij ne razumejo stroškov IT in jih ne znajo ustrezno nadzorovati. Pogodbe z zunanjimi izvajalci IT storitev so pogosto nedorečene ali celo namerno škodljive za organizacijo.

Korporativno upravljanje IT naj bi naslovilo ta in druga vprašanja. V prispevku predstavlja nekatera z etičnega vidika nedorečena področja delovanja funkcije IT ter slovenske in tuje primere tveganj, ki so povezana z njimi. V zaključku podajava ideje za uvedbo ukrepov in kontrol za zmanjšanje izpostavljenosti organizacije.

Ključne besede | Korporativno upravljanje IT, projektno vodenje, poslovni informacijski sistemi, ERP sistemi, PMBOK, PRINCE2, PMI, OGC.

¹² magister organizacije dela; vršilec dolžnosti, vodja oddelka Corporate Services, Eurojust, Den Haag, Nizozemska.

^{**} univ. dipl. ekon.; CISA; CIA; preizkušena revizorka informacijskih sistemov; Računsko sodišče RS.

KAKO RAVNA NOTRANJJI REVIZOR, KO NALETI
NA NEETIČNO RAVNANJE

How Could the Internal Auditor Deal With When Meeting with Unethical Behaviour

POVZETEK | V prispevku so predstavljena ravnanja notranjega revizorja v primeru, ko naleti na neetično ravnanje tako zaposlenih kot tudi posloводства in nadzornega sveta. Pojavljajo se moralne dileme komu poročati. Pri tem mora notranji revizor upoštevati mednarodne standarde strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, kodeks poklicne etike notranjega revidiranja in kodeks etičnih načel, sprejet znotraj organizacije.

Ključne besede | Notranji revizor, etika, poslovna etika, prevare, korupcija, poročanje, notranje ovajanje, zunanje ovajanje, SNR, Kodeks poklicne etike notranjega revizorja.

SUMMARY | The article deals with behavior of internal auditor when meeting with unethical behavior of employees as well as of corporate governance and council. In any of stated cases he/she meets with moral decision to whom report. Internal auditor should consider the International Standards for the Profession Practice of Internal Auditing, The Code of Ethics, The Code of Internal Audit Principles and as well the Code of Ethics accepted by the Organization.

Key Words | Internal auditor, ethics, business ethics, fraud, corruption, reporting, internal whistleblowing, external whistleblowing, Standards for the Profession Practice of Internal Auditing, The Code of Ethics.

¹³ univ. dipl. ekon.; pooblaščen revizorka; preizkušena notranja revizorka; državna notranja revizorka; direktorica, ACAM, revizija in svetovanje, d.o.o.; domači naslov: Ulica Konrada Babnika 9, Ljubljana.

ALI IMA ETIKA JETIKO?

How Sick is Ethics?

POVZETEK | *Takoj, ko se začnemo spraševati o etičnosti delovanja, se predpostavlja, da je s tem delovanjem nekaj narobe. Oziroma, da so dejanja v razkoraku s proklamiranim. Ne pomagajo nobena zaklinjanja, nobene formule, nobeni kodeksi, če je tisto, kar vidimo in slišimo, nekaj drugega. Skratka, gre za komunikacijski šum. Šum, ki več razkriva, kot zakriva.*

Etika, etično delovanje, etično poslovanje, etična drža, etika v komuniciranju, etika v poslu, etika v odnosih in etika v javni besedi so polja, ki v zadnjem času vedno bolj prepletajo našo vsakdanjo govorico. Pozivanje na »etičnost nečesa« enostavno pomeni, da smo v krizi. Da ne gre le za refleks, oziroma reakcijo na krizo kot tako, ampak, da gre v bistvu za življenje krize. In njeno preživetje. Bolj kot je neka skupnost, družba, strokovna skupina negotova, manj je v njej etike. Ko se izgubijo okviri in temelji delovanja, ko je takorekoč vse dovoljeno, se je potrebno vrniti nazaj. Na začetek. Tam, kjer se je etika rodila. Ubesedila. V Staro Grčijo. Ali pa k Spinozi. Najbolje pa kar k Albertu Einsteinu.

Ključne besede | *Zaupanje, odgovornost, morala, strah, laž, dvom, poslušanje, komuniciranje, odziv, strast, pohvala.*

SUMMARY | *As soon as we begin to question the ethicality of functioning, it is assumed that something is wrong with such functioning. Or that there is a gap between acts and proclaimed ideas. No invocations, no formulas, no codes are of any assistance whatsoever, if what we see and hear is in actuality something entirely else. In short, communication noise is in question. Noise that reveals more than it conceals.*

Ethics, ethical functioning, ethical business operations, ethical stance, ethics in communication, ethics in business, ethics in relationships and ethics in public address are areas which are lately increasingly intertwined with our everyday language. Calling for "ethicality of something" simply means that we are in crisis. That it is not merely a reflex or a response to the crisis as such, but that in essence the very life of the crisis is concerned. And its survival. The more a community, a society, a professional group is insecure, the less ethics it possesses. When the frameworks of and fundamentals functioning are lost, when virtually everything is permitted, it is necessary to return back. To the beginning. Where ethics was born. Where it manifested itself in words. To Old Greece. Or to Spinoza. Best of all, to Albert Einstein.

Key Words | *Trust, responsibility, morals, fear, lie, doubt, listening, communication, feedback, passion, praise.*